

Fra revolutionær til opportunistisk utålmodighed

Af Heinz Behncke. Tekstskanning fra antologien *Flere Visne Blomster*, Husets Forlag, 1980 (udgået).

Men til slut vedtog juntaen
en ramme om,
at alle Tvindere er lykkelige.
Rammestridige handlinger
blev straffet med døden.
Snart fandtes der
virkelig kun lykkelige Tvindere.
(efter Biermann)

Den følgende kritik tager udgangspunkt i afgørende træk i Tvinds selvforståelse. Mit anliggende er ikke så meget at fortælle hvad de gør, men hvorfor, og jeg vil ikke insistere på, at alle behandlede punkter har fuld gyldighed i dag (1979). Men hvis man bebrejder mig for nostalgi, vil jeg fastholde, at en dybere forståelse af den aktuelle misere Tvind gør det nødvendigt at gå tilbage til spørgsmålet: hvad var det egentlig de ville? og hvordan? Først herudfra bliver det muligt at forstå det tvindske riges frygt og elendighed nu, og at vurdere hvad fremtiden vil bringe.

Tvindfænomenet er en vanskelig størrelse at analysere. Der er tale om historiske, økonomiske, sociale, teoretiske og psykologiske elementer, der selvom de er modsætningsfyldt sammensat, alligevel repræsenterer en bestemt størrelse.

Den teoretiske kritik mangler materiale, den er først og fremmest henvist til udsagn og beretninger fra tidligere elever der er parat til at tænke højt. Dette beredskab har gennem mange år været en sjældenhed, som bl.a. har sin forklaring i at mødet med Tvind af de fleste kritisk indstillede opleves som et personligt nederlag, man helst ikke vil snakke om. Kravet om papirdokumentation af kritikken er naivt, da man fra Tvinds side altid har gjort sit yderste for at intet skulle slippe ud. Deres selvfremsstilling i rejsebrochurer o.l. har ikke ret meget med sagen at gøre. Folk som bryder med Tvind har almindeligvis andet i tankerne end at tage interne papirer med. Mange af dem som alligevel har gjort det manglede enten politisk eller psykisk mod til at åbne skuffen, eller de fik besøg af Tvindfolk der „støttede” dem ved at generobre papirerne, osv. osv. I de sidste år er man på Tvind endda gået over til at brænde alle interne dokumenter som i offentligheden kunne virke kompromitterende. Der findes altså kun lidt tilgængeligt materiale som siger noget om hensigt og metode.

Dernæst støder en teorikritik på det problem, at Tvind ikke har en egentlig teori, de har hyldet parolen: „praksis vil vise det”, også over for dem selv. Men deres praksis har vist, at der alligevel gemmer sig bestemte teoretiske ansatser bag denne. Disse ansatser har deres oprindelse i 60ernes antiautoritære bevægelse, men blev i modsætning til denne aldrig videreudviklet, men degenererede i stedet i ekspansionens tegn. Konfronteret med realiteterne bukkede intentionerne under og blev til mystifikationer der legitimerer en reaktionær praksis. Denne udvikling kunne finde sted fordi det tvindske eksperiment fra starten blev underlagt nogle eksistens- og vækstbetingelser der stod i skarp kontrast til intentionerne.

Det er på ingen måde min hensigt at underkende ungdomsoprøret som en historisk progressiv faktor. Dette gælder - i et vist omfang - også Tvind, især som pædagogisk inspirationskilde. Men som socialist kan det ikke være min opgave at forholde mig til problemerne på venstrefløjen (og Tvind er et venstrefløjspøblem) ved hjælp af en småborgerlig-merkantil kræmmerlogik. Under et påstået overskud på aktivsiden („Tvind er trods alt bedre end folkeskolen”) forsvarer man hele fallitboet. Alt for længe har venstrefløjen fortiet problemet Tvind, har bøjet nakken for møllen, for fuldbyrdede kendsgerninger, har beroliget sine nerver med uforpligtende generaliseringer. Under henvisning til Tvindeksperimentets skrøbelighed har mange Tvindsympatisører på venstrefløjen anbefalet den yderste forsigtighed ved kritik af Tvind. Men bag de fleste Tvind-substitutters fjendtlige holdning til

kritik gemmer der sig en angst, ikke så meget for Tvindimperiets skrøbelighed, som for skrøbeligheden i deres egne sympatier for det. Men kendsgerninger er afgørende, ikke illusioner. Derfor vil der i det følgende ikke blive taget hensyn til disse anbefalinger.

Min loyalitet gælder en socialistisk målsætning og en heraf afledt, defineret praksis. Dette forpligter til en radikal kritik af Tvinds fejl, til en analyse og en bestemmelse af deres oprindelse og deres omfang. Det er Tvinds fejl der skader venstrefløjten, ikke kritikken af dem. Det er min opfattelse at Tvindmedaljen fra starten har haft sin bagside, og at Tvind mere og mere er identisk med denne.

Den revolutionære utålmodighed – socialisters opium

I et af de få interne papirer der har set dagens lys, „Om efterskolen” (se afsnit IV), gør A. Petersen en del synspunkter gældende (ganske vist formulerer han sig patetisk-moraliserende), som ingen socialist behøver at skamme sig over. Han kritiserer forskellige samfundsmæssige forhold og kræver et samfund hvor arbejderklassen og dens allierede har magten, eller som han selv udtrykker det: „udstykker retningslinier for produktion og kultur.” Det er derfor kun konsekvent, at han bestemmer skolernes opgave som „at uddanne mennesker, der vil være i stand til at deltage i ... forberedelsen og gennemførelsen af en samfundsomvæltning ...”

Så vidt, så godt. Men, det er ikke nok for ham, han sætter faktisk dato på denne omvæltning: (citatet i sin helhed) „Målet med skolens, skolernes arbejde er altså, at uddanne mennesker der vil være i stand til at deltage i opfyldelsen af *vor generations* (min understregning) store historiske opgave: forberedelsen af og gennemførelsen af en samfundsomvæltning, der repræsenterer begyndelsen til et samfund hvor arbejderklassen og dens allierede udstikker retningslinierne for produktion og kultur.”

Marxismen anser den sociale revolution for en historisk mulighed, som arbejderklassen og dens allierede under visse subjektive og objektive forudsætninger kan virkeliggøre. Skabelsen af disse forudsætninger er for socialister altid en aktuel opgave. Men det er ikke muligt at udpege „*vor generation*” til at gennemføre denne „store historiske opgave”, tvært imod! Selvom „*vor generations*” (jeg ser i denne sammenhæng helt bort fra det klasse-uspecifikke i formuleringen) ønsker og viljer selvfølgelig også er en forudsætning for den sociale revolution, så er den dog kun en af disse. Når man i samme åndedrag siger „revolution” og „*vor generation*”, dvs. endnu i mit liv, giver man udtryk for en politisk holdning, hvis dominerende motiv psykologisk er den *revolutionære utålmodighed*. Denne overdrevne revolutionsforventning prægede i høj grad miljøet omkring tressernes ungdomsradikalisering og dermed også Tvindinitiativtagernes bevidsthed.

I bevægelsen dengang kom det til udtryk på mange forskellige måder: I kravet om „Paradise now” i ønsker om „at realisere sig selv i kollektiv glæde”, i lancering af „den seksuelle revolution”, „kulturrevolution”, i dannelsen af byguerillaer i de vestlige metropoler, osv. osv.

Også Tvindfolket havde travlt, for de var blevet til hundreder af kammerater. Selvom de med årene nok har skruet deres revolutionsforventninger ned, så skal de nok have bevaret noget af optimismen, som ordene „*vor generation*” i programskriftet fra 1974 viser.

Den revolutionære utålmodighed er for socialister en farlig sygdom, der hurtigt kan resultere i politisk ønsketænkning og reaktionær praksis, med mindre den neutraliseres af modgift og ledes ind i baner hvor realitetskontrollen ikke går tabt. Modgiften er for mig væsentlig en seriøs holdning til socialistisk, politisk teori, intern demokratisk organisering og deltagelse i relevante sociale og politiske aktiviteter. Selvom man starter med de bedste hensigter, kan man kun under disse forudsætninger fastholde den progressive målsætning og forhindre degenerering. Tvind har ikke været i besiddelse af en eneste af disse forudsætninger.

Baggrunden for Tvinds grundlæggelse

Tvinds grundlæggere var et mindre kollektiv hovedsageligt bestående af skolelærere med Amdi Petersen i spidsen, som gennem rejser i de underudviklede holdte lande, den såkaldte 3. verden, havde fået en grundig social anskuelsesundervisning. De havde set sult, elendighed og Coca Cola. De kom til den opfattelse, at disse tilstande med udbytning og undertrykkelse, kulturødelæggelse og krig måtte holde op, tilstande som de med rette gjorde imperialismen ansvarlig for.

De så ligeledes på tilstandene i de vestlige lande og forkastede også disse: velfærdssamfundene med forbrugerismen, villa-volvo-vov-vov-bevidstheden, dens konkurrence, individualisme osv.

I overensstemmelse med dominerende venstreideologer betragtede de den vestlige arbejderklasse mere eller mindre som snyltere, der via „deres” kapitalister delagtiggjorde sig i udplyndringen af den 3. verden. I den hjemlige arbejderbevægelse og venstrefløjens reformisme, stalinisme og politisk indflydelsesløse smågruppers sekteriske stridigheder, fandt de ikke megen trøst. Som pædagoger betragtede de den sociale revolution primært som en pædagogisk opgave og fandt, at en konkret forandring krævede en grundlæggende holdningsændring. At skabe denne holdningsændring som, ultra kort formuleret, bestod i forkastelse af „forbrugerismen” og „individualismen” og i at erstatte den med en asketisk kollektivism, betragtede Tvind-initiativtagerne som deres centrale revolutionær-pædagogiske opgave.

Med udgangspunkt i deres egen „oplevelse og erkendelse af den globale virkelighed” (den 3. verdens sult), blev deres pædagogiske program en gentagelse af det ustrukturerede forløb der havde medført deres egen politiske radikaliserings. Dermed opstod ideen om Den Rejsende Højskole: hvad veteranerne selv havde oplevet spontant som et „u-landschok”, det skulle deres elever nu struktureret og mekanisk gentage, og hvis deres egen oprindelige „erkendelse” ikke meldte sig hos disse på samme tid og sted i forløbet, så manglede „erkendelsen” endnu.

Højskolen blev en succes og det styrkede Tvinds grundlæggere i deres opfattelse af at have fundet vejen til revolutionen gennem en revolutionær-pædagogisk praksis. Efter deres opfattelse måtte hele „vor generation” i princippet gennemgå et Tvindophold for at en revolution kunne finde sted. Det er derfor klart at Tvind-skolerne ikke har meget til fælles med andre eksisterende skoler. Tvind satte revolutionen på programmet, og derfor er det berettiget at betragte Tvind som et revolutionært *parti af ganske bestemt tilsnit*. De ville gå deres „egen vej” på „egne præmisser”, og dette er grunden til at Tvind fra starten valgte at isolere sig fra arbejderbevægelsen og venstrefløjen. Alt uden for Tvind kan kun bruges, det er det samarbejdet med SIDafdelinger om efterskoler er et eksempel på. Deres intention var ikke at arbejde på et bestemt frontafsnit inden for en fælles antikapitalistisk kamp. Derfor deltog man f.eks. ikke i mobiliseringen omkring RUC.

Guerillastrategien og Tvind

Et væsentligt orienteringspunkt i 60ernes antiautoritære bevægelse, og dermed også for Petersens gruppe, var den 3. verdens befrielsesbevægelser. Med teoretiske ansatser fra især Mao foretog gruppen et ret nøje studium af denne kamps strategi og taktik.

Ikke helt ubegrundet anså førende vestlige ideologer disse kampe for centrale i udviklingen. Ifølge samme ideologer var vestens arbejderklasse håbløst borgerliggjort og kontrarevolutionær. I denne globale sammenhæng betyder Mao's „landet besejrer byerne” at den 3. verden („landet”) besejrer de vestlige, industrialiserede lande („byerne”).

Opgaven for vestens revolutionære, der mangler nationale alliancemuligheder og derfor er henvist til at „stole på sig selv”, bliver herefter at sabotere og undergrave vestens metropoler. Amdi og venner orienterede sig i høj grad efter denne model. De ville deltage i den globale kamp i Danmark og som pædagoger. Terroristiske organisationer som RAF i Vesttyskland havde deres sympati og betegnedes som kammerater. Partisanromantikken trivedes. Man initierede natlige lege i Fanøs klitter, som man selv forstod som kvasi-militære øvelser.

Alligevel skulle Tvindpartisanen ikke bevæbnes med geværer, men med pædagogik. Seminaristerne på Det nødvendige Seminariums første hold blev kaldt partisaner. Tvinds pædagogpartisaner er i høj grad udsprunget af teoretikere som Marcuse og Fanon.

Den 3. verdens nationale og sociale befrielseskamp tager sin begyndelse i små partisanenheder der uddeler slag mod fjenden på udvalgte, sårbare steder. Enhedens eksistens er afhængig af den omgivende befolknings sympatier over for dens aktiviteter, militære såvel som politiske. Massernes sympati mindsker risikoen for forræderi, garanterer skjulesteder og forsyninger, sikrer rekrutteringen til enheden. Rekrutten skoles militært og politisk, han skal overholde en stram disciplin.

Guerillagruppens perspektiv er, ud over dens praktiske slag mod fjenden, dens politisk opdragende funktion over for den undertrykte befolkning. Slagkraften i kampens eksempel kombineres med

politisk propaganda for et revolutionært mål. Går alt efter kogebogen, vil guerillagruppen udvikle sig til en regulær armé, vil forlade sit skjulested og deltage i og lede en åben revolutionær opstand og besejre den fjendtlige armé. Men indtil da kan vejen være lang, og i den forberedende fase må guerillaen, stående over for en mægtig fjende, skjule sin sande identitet, ja endda udskifte den efter behov.

Denne strategi er slået fejl de fleste steder i verden hvor man har forsøgt sig med den. Et af de mest slående nederlag er Guevaras i Bolivia.

Men endnu tåbeligere bliver det når Tvindpartisanen overfører denne model til et vestligt land, Danmark. Her opererer han nemlig i befolkningsmæssige omgivelser der er „borgerliggjorte”, hvor undertrykkelsen ikke „opleves”. Revolutionær propaganda er derfor udelukket, mere passende er det med rejsebrochurer, der animerer til revolutionær turisme. Turisten skal „opleve” undertrykkelsen og blive revolutionær. Rekruttens skoling er ikke politisk og militær, men disciplinær sansning og undersøgelse. Masserne sikrer ikke mod forrædderi, tværtimod! De økonomiske midler hentes ikke ved utvetydige bankoverfald, men ved tvetydige korridorforhandlinger. Praktiske slag mod fjenden omsættes til flittigt arbejde med f.eks. en mølle. Tvind-partisanens optiske identitet er vanskelig at udskifte, han genkendes på lang afstand. Han kan ikke slå borgeren af hånden, han må tværtimod række sin egen frem.

Det ville være uretfærdigt ikke at nævne, at Amdi og venner også har læst sætningen „ingen revolution uden revolutionært parti”. Derfor forbandt de partisantaktikken med partitanken. Men da de ikke kunne pege på et revolutionært parti i dagens Danmark, pegede de med den sædvanlige Tvindbeskedenhed („man kan hvad man vil”) på sig selv.

Karakteriseringen af Tvind som parti er endvidere retfærdiggjort af det faktum, at man indtil flere gange har forsøgt at skabe en såkaldt „struktur” uden for skolerne. Denne „struktur” indeholdt bla. forskellige produktionskollektiver (landbrug, tekstil) og lønarbejderkollektiver i byerne. Meningen med produktionen var at gøre Tvindpartiet selvforsynende. Bykollektivernes opgave var, bortset fra nogle småting, såsom afskaffelsen af kernefamilien, ved eksemplets magt at rekruttere nye elever til Tvind. Deres „revolutionære” indsats var fabriksarbejde og andre aktiviteter, hvis politiske indhold var bestemt fra centralt sted.

Man benyttede sig af en såkaldt „kurér”, der med sine revolutionære instrukser i mappen rejste landet rundt til de forskellige kollektiver. Da Tvind opfatter sig selv som yderst farlig for det borgerlige Danmark, valgte man – stadigvæk fra centralt hold – en såkaldt „overblikker” til hvert kollektiv, der var ansvarlig for instruksernes gennemførelse og deres hemmeligholdelse. Ex-Tvindere i kollektivet var klar over at der fandtes en sådan „overblikker” iblandt dem, men skulle ikke vide hvem. De øvrige „civile” kollektivister vidste derimod ikke, at der fandtes en sådan.

Dette eksempel – og der kunne nævnes adskillige – viser at det er løgn, når man fra Tvinds side påstår, at man kun „er fælles om at lave nogle skoler”. Når man skal sætte Tvinds sande identitet på begreb, må man kalde Tvind *skole i sin form, men revolutionært parti i sit væsen*. Nye elever der kommer til Tvind tror, at de er elever på en progressiv skole. Det er de formelt set også. Men reelt er de kandidatmedlemmer i et revolutionært parti, uden at vide det.

Denne tvetydige identitet har fostret mange problemer for alle, der har haft med Tvind at gøre, også for Tvindere selv. Men deres forståelse af sig selv som revolutionære har moralsk og følelsesmæssigt sat dem istand til uhæmmet manipulation og undertrykkelse af sig selv og andre. Min kritik af den tvindske undertrykkelse er, at den finder sted på trods af en socialistisk målsætning, på trods af fremtidsvisionen om et humant samfund. Men for Tvind legitimerer denne målsætning, hvor utroligt det end lyder, en hvilken som helst undertrykkelsesforanstaltning her og nu. En sådan praksis nødvendiggør naturligvis en udemokratisk struktur og udelukkelse af kontrol nedefra.

Tvinds behov hos Marcuse

Når man har revolution på programmet har man behov for en teori, som bla. kan bestemme det eksisterende samfunds centrale revolutionære modsætningsforhold og den revolutionære omvæltningens fysiske bærer, det revolutionære subjekt. Her har Petersen og venner fået hjælp fra Herbert Marcuse, chefdirektøren i 60ernes antiautoritære revolutionsoprette.

I modsætning til Marx, der ser modsætningsforholdet mellem lønarbejde og kapital som kapitalismens grundlæggende revolutionære modsætning, er Marcuses teoretiske udgangspunkt under senkapitalistiske betingelser modsætningsforholdet mellem behov og behovstilfredsstillelse. Denne behovstilfredsstillelse er for ham i de vestlige industrisamfund forvrænget, manipuleret og undertrykkende, „forbrugerismen” har erobret arbejderklassens bevidsthed. Gennem „konsumterrorer” skulle arbejderne være blevet købt af, og integreret i systemet. Marcuse anerkender lønarbejde/kapital som modsætningsforhold, men som underordnet kategori.

Hvor Marx orienterer sig mod produktionssfæren og derfor fabrikken, ser Marcuse på konsumsfæren og supermarkedet. Efter hans formening må den oprørske bevægelse begynde med „den store (konsum)tværging”, som skal føre til inderliggjorte behov med antikapitalistisk fortegn. Han taler om „et biologisk grundlag for socialismen” og siger ordret „Den kvalitative forandring må finde sted i behovene, i menneskets infrastruktur (som igen er en dimension af samfundets infrastruktur): en ny retning, nye institutioner og produktionsforhold må være udtryk for, at der er opstået behov og behovstilfredsstillelser, som er vidt forskellige fra, ja, som endda står i modsætning til dem, der hersker i de udbytende samfund.” (Frigørelsen. Tilegnet de unge oprørere. Kbh. 1969).

Det er derfor han orienterer sig mod de såkaldte sociale randgrupper, oprørske unge og intellektuelle, der efter hans opfattelse repræsenterer den eneste revolutionære drivkraft i Vesten, nemlig dem, som han ikke opfatter som korruperet af og integreret i systemet. Derfor blev Marcuse et attraktivt teoretisk holdepunkt for de revolutionært sindede Tvindpædagoger, og tyndlæste eksemplarer af Marcuses skrifter på Den Rejsende Højskole på Fanø var et vidnesbyrd herom.

Da den ændrede behovstilfredsstillelse kan påbegyndes her og nu, begynder revolutionen så at sige også her og nu, og den kan naturligvis nås af „vor generation”. Den revolutionære utålmodighed finder i Marcuse en kvalificeret teoretisk fortaler. (Den reaktionær-asketiske udformning Marcuse har fået på Tvind, var ikke tilsigtet af ham. Hans revolutionære fortjeneste er at have tematiseret en række moderne problemstillinger. Men hans teoretiske ansatser var overreageret. Mange „marxister” til trods kan han ikke betegnes som marxist. Hans teori mistede en del popularitet, da den franske arbejderklasse rystede det franske borgerskab gennem en seks ugers generalstrejke – i 1968! I de efterfølgende år har Marcuse selv distanceret sig fra nogle af sine tidligere positioner.)

Tvind tog fat i ændringen af individernes infrastruktur, og de „nydøbtes” typiske emsighed hjalp dem til at forkaste alt uden for Tvind som borgerlig(gjort) lort. Borgerbørn var herefter per definition udstyret med „privilegier” som skulle afvikles. Arbejderbørn var per definition undertrykte, omend borgerliggjort. Men også de var „priviligeret” – i forhold til den tredje verdens sult. Begge gruppers forældre repræsenterer negative størrelser, borgerlige og borgerliggjorte, der, grundet deres alder, og dertil hørende vaner („forbrugerismen”) forstås som kontrarevolutionære, uden mulighed for at ændre deres „behovsstruktur”. Det har kun de unge, de skal bare droppe deres „privilegier” og „jiberale” tilbøjeligheder.

Disse to væsentlige teoretiske elementer i Tvindinitiativtagernes revolutionære plan har de hentet hos Marcuse, den strategiske model byggende på etableringen af en ny „behovsstruktur”, populært kaldet holdningsændringen, og den af strategien afledte bestemmelse af det revolutionære subjekt, de unge.

Det er i denne sammenhæng man må forstå Tvinds anvendelse af begrebet „arbejderklasse”. Begrebet ophæves i sin oprindelige betydning som den selvstændige klasse, der har mulighed for at skabe en revolutionær omvæltning. Mulige og nødvendige alliancer afleder den revolutionære marxisme af netop dette begreb, af arbejderklassens aktuelle behov og historiske opgave.

Tvinds forståelse er en anden. Det konjunkturbestemte indslag af småborgerlig ideologi i arbejderklassen har fristet dem til at droppe den klassiske bestemmelse af begrebet, har ført dem til anvendelsen af uklare og klasseuspecifikke begreber som „folket”, mere moraliserende ord som „de undertrykte”, eller sociologiske bestemmelser som „under- og overklassen”. Det centrale aspekt ved Tvinds „klasse-begreb” er, at det i Vesten er „de unge” der kan gennemføre revolutionen. Disse unge skal „bare” præstere en radikal holdningsændring for at blive revolutionære. Tvind er det eneste sted, hvor denne holdningsændring kan produceres og samtidig garanten for at det sker. Redskabet for denne identitetsudskiftning er „erkendelsen af den globale virkelighed”, dvs. den opsøgende virk-

somhed i den 3. verdens sult. Når den formelle rejse f.eks. går til Indien, går den virkelige rejse til en ny identitet. Naturligvis kan man ikke sige til en ny elev: „Du trænger til en ny identitet, lad os derfor rejse til Indien”. Et sådant udgangspunkt vil næsten ingen elev acceptere. Derfor må han manipuleres til „erkendelsen af den globale virkelighed”.

Herefter er det berettiget at sige, at Tvind er ganske ligeglad med den 3. verdens problemer. Undersøgelsernes overfladiske karakter er også et vidnedsbyrd herom og har ført til, at mange på dette punkt har meldt fra. Den tredje verdens problemer er et redskab i „opdragelsen” af den gode Tvindian. Tilegnelsen af præcise kundskaber, der er en forudsætning for en hensigtsmæssig forandrende aktivitet, er for dem underordnet. Det primære er for dem tilegnelsen af en ny moralitet som er i stand til at fremsige ordene „de rige svin” o.l. og dermed udtrykke „holdningsændringen”. Når der på Tvind tales om at „det går fremad”, er det identitetsudskiftningen det går fremad med. Det er derfor kun logisk, at Tvind er et attraktivt opholdssted for individer med identitetsproblemer, de tilbyder jo en ny. Disse folks behov for virkelighedsflugt imødekømmes med Tvinds revolutionære turisme, de korrumpes af denne eksotiske omvej og belønnes med en selvforståelse som revolutionære inden for Tvinds „revolutionære” robinsonade.

Eftersom den „revolutionære holdningsændring” kun kan finde sted på Tvind, befinder revolutionens centrum sig samme sted. Alt arbejde på Tvind er herefter revolutionært arbejde, uanset om man vasker gulv eller bygger mølle. Tid som ikke bruges til arbejde er forræderi. Den revolutionære utålmodighed, programmatisk nedfældet i ordene „vor generation skal lave revolutionen” nødvendiggør en moralsk afpresning, som A. Petersen „det er også mig” – har stået i spidsen for: „hvis du handler sådan fremskynder du revolutionen så og så meget, hvis du derimod handler sådan, så udsætter du den”. Man regner revolutionen ud, og dem som forbryder sig mod den revolutionære aritmetik er kontrarevolutionære. Men naturligvis må man selvom man vil være kontrarevolutionær eller ej ...

Af Tvinds tendentiøse forståelse af revolutionen som generationskonflikt følger også det forkerte avantgardebegreb. Tvind opfatter nemlig avantgarden som de kollektivistiske der er produceret i eget hus, isoleret fra den virkelige klassebevægelse. Men i virkeligheden er den revolutionære avantgarde de individer, der fremstår som de reelle ledere af arbejderklassens mest avancerede sociale og politiske kampe. Denne mentalt behagelige og selvsuggestive misforståelse er en af forudsætningerne for Tvinds missionerende frelsergerning. Ingen midler skyes for at „frelse” stadig ny mennesker til en aktivitet, der kun har karakter af afladshandling over for den 3. verdens sult .

Maoismens begrundelse for Tvinds pædagogik

For at forstå Tvinds udviklingspædagogik er det en god hjælp at se på to marxistiske synspunkter i deres maoistiske fortolkning. Det ene er opfattelsen af udviklingen som „modsætningernes kamp” (Mao: Om modsigelse), det andet opfattelsen af „erkendelsen” som den er opridset af Mao i „Om praksis”. Disse to teoretiske ansatser har været afgørende for Tvinds pædagogiske praksis.

Al hidtidig historie er, ifølge Marx, klassekampens historie. Den stalinistiske skole og dermed Mao „udvider” denne grundlæggende antagelse til ikke bare at omfatte de menneskelige samfunds natur, men naturen selv, og udviklingen forstået som modsætningernes kamp bliver herefter bestemt som universelt udviklingsprincip. Derudover opererer Mao med „hovedmodsætninger” og „bimodsætninger”, hvor hovedmodsætningerne spiller den primære og bimodsætningerne en sekundær rolle for udviklingen i samfund og natur. Bimodsætningerne afledes af hovedmodsætningen.

Jeg vil ikke her kritisere denne „udvidede” marxisme, men blot beskrive hvordan Tvind har omsat den til eget brug. Udvikling skal der til, mente man på Tvind, og udviklingen er bestemt af „modsætningernes kamp”. Pædagogens opgave er derfor at udpege modsætningerne, begribe og bearbejde dem for at lede udviklingen. Blandt modsigelserne skal han finde den dominerende af hvilken de andre afledes. Oversat til almindelig tvindsk hedder „modsætningernes kamp” ganske enkelt „konflikter”. For at kunne styre „udviklingen” må derfor ingen „konflikter” forblive skjult, de skal derimod „op at stå”, den enkelte skal „stå på den” og „flytte sig” indtil dens „løsning”. En pædagog som ikke „står på” en konflikt er „konfliktsky”, den værst tænkelige forsyndelse, da han jo dermed forsynder sig mod „udviklingen”, i virkeligheden er undertrykkende. Og den Tvindelev der finder pædagogikken undertrykkende lider af „styringskræk”, da det jo ikke er pædagogen der styrer „udviklingen”, men „udvik-

lingen" der styrer pædagogen, der blot går „ind i" den. Følgelig gælder det for Tvindpædagogen om at finde så mange konflikter som muligt, da det gælder om at øve sig i at løse dem, og dermed bringe „udviklingen fremad". En løst konflikt er bedre end ingen konflikt. Hermed er en masochisme, der består i at se konflikter også når de ikke er der, teoretisk begrundet. Elever fra et Afrikahold har eksempelvis fortalt mig, hvordan man meter for meter har skubbet og skovlet sig selv og busserne gennem Saharas sand: „Vel var det hårdt, men vi fik nogle skide gode konflikter op at stå"

Hvilke modsætninger der er relevante og afgørende er det pædagogens privilegium at afgøre, han er jo kadrepædagog og skal hjælpe de andre til den rette forståelse, han har jo „oplevet undertrykkelsen" og kender den der med „modsætningernes kamp", det aner de nyankomne med deres småborgerlige liberale holdning intet om. Det er derfor konsekvent af ham ikke at afsløre de tanker og interesser, han handler ud fra, det skal først ske senere, hvis „holdningsændringen" lykkes. På det globale plan ser han som hovedmodsatning de rige og de fattige, på det lokale plan, på Tvind, mellem „svinene og os", mellem sig selv som revolutionær kollektivist og eleven som småborgerliggjort individ.

Udstyret med denne selvforståelse render den Tvindinteresserede allerede på det første formøde ind i nogle for ham ganske uforståelige problemer. Kritiske mål tages som udtryk for „liberalt fis", etc. og hele konfliktstrategien kan koges ned til sætningen: det godes kamp mod det onde, hvor det gode vil og skal sejre. Tvind repræsenterer det gode princip, og dem, som ikke uden videre vil acceptere det, får kærligheden at føle, tilbydes nåde, dvs. ufortjent godhed.

En revolutionær pædagog har selvfølgelig en naturlig interesse i at „vide" hvad den menneskelige erkendelsesproces er for en størrelse, og den anden lærdom, som de på tvindsk grundig vis har taget til sig, er da også Maos teser om erkendelsesprocessen. Disse opererer med tre faser, der hver især svarer til et trin i erkendelse. Den første er den sanselige, den anden er den bevidste og teoretiske, mens den tredje er handlingen. Handlingen, dvs. praksis, repræsenterer både afslutningen af og den egentlige eksamen for erkendelsen. Overgangen fra et niveau til det næste højere sker ifølge Mao i kvalitative spring, som udløses af en tilpas ophobning af erkendelse på det foregående plan. Lidt forenklet, dog ikke så meget at det ikke også svarer til Tvinds forståelse af fænomenet: så og så mange sanselige indtryk skal der til for at en bevidsthedsmæssig forståelse kan finde sted. Når vandstanden i slusen er hævet tilstrækkeligt, går porten op og skibet kan atter avancere et stykke. Rigtignok har man mumlet lidt om „vekselvirkning" og „dialektik", men Tvindpædagogens opgave er og bliver – da nu „al erkendelse begynder med det sanselige" – at iværksætte et omfattende sanseprogram, der forudsætter en bestemt orden i tingene: Teori er forbudt i begyndelsen (med mindre det drejer sig om Maos „Imod bogdyrkelsen"). Hvis slusens porte åbnes i utide når skibet aldrig videre, hvornår der skal springes til den ny kvalitet er det pædagogen der afgør, for der skal springes kollektivt. Derfor kan man i ældre Tvindpublikationer finde formuleringer som „vi skal snuse til tingene", „vi skal lære om at lære". Spørgsmål som: „ud fra hvilken teori vælger I jeres praksis?" blev rigtignok besvaret med „Vi har ingen teori, vi har bare nogle erfaringer!" Det korrekte svar ville have været en henvisning til Mao, altså teori! – men den skulle jo først komme på næste slusetrin. Hvad der er relevant at sanse, skal elevens bevidsthed ikke beskæftige sig med, han skal bare „komme ud af røret" og „gå ind i tingene". Allerede på dette slusetrin åbnes der for en ateoretisk prakticisme, der levende illustreres af de bøger der udsendes fra Tvind: her leder man forgæves efter en mere dybtgående forståelse af politiske og økonomiske sammenhænge og i stedet finder man en lidet frugtbar moraliseren.

Tvinds formalistiske anvendelse af erkendelsesteorien betyder at pædagogen bevidst bestræber sig på at holde elevens erkendelse på et rent sanseligt plan. Lykkes bestræbelsen er eleven det man kalder „nulstillet", og herefter kan han kun „snuse". Teori og praksis er definitivt skilt ad. Mennesket er en helhed, men Tvindmennesket skal skilles ad, han skal sanse, bevidstløst. En dygtig veteran gør en villig elev skizofren, og det er forholdsvis nemt for ham, da han selv er angrebet af sygdommen.

En elev fra mit hold gik efter længere tids indre kampe med fuld kraft „ind i tingene". „Tingene" unddrog sig herefter hendes bevidsthedsmæssige kontrol, var bestemt af pædagogens målsætning, af hans konfliktsansning og fasedelte udviklingsmodel. Men hun var „overbevist" om det rigtige i at følge „tingene", mens hendes følelser var „overbevist" om noget ganske andet. Bruddet mellem handling

og følelse var fuldstændigt, hun kunne ikke genkende sig selv i sine handlinger og ikke realisere sine ønsker. Hun var skiftevis gruppens „stærkeste” elev og sengeliggende nervevrag.

Omgåelsesstrategien - eller den statsligt subventionerede revolution

Tvindpartiets økonomiske grundlag er lærernes lønninger. Disse betales primært af den borgerlige stats bevilgende myndigheder. De bevilgende myndigheder er valgte politikere. En god Tvind-økonomi kræver et godt forhold til politikere og befolkning. Man må altså gerne være progressiv, men ikke „farlig”, ikke revolutionær.

Tvind ved godt, at økonomisk afhængighed ikke er af det gode, og slet ikke når det er af deres i egen selvforståelse værste fjende: borgerskabet og dens stat. At f.eks. Den røde Højskole bekender sig til en socialistisk målsætning er ikke noget argument for dem, da Tvind er skoler i sin form, men parti af væsen. Henvisningen til f.eks. den liberale højskolelovgivning er derfor uden afgørende betydning.

Taktikken over for staten var derfor så at sige at besejre den med dens egne midler: bag en maske af åbenhed, retsstatslighed og demokrati gemmer den sit borgerlige væsen, sin klassekarakter. Tvind tog kampen op idet man „kørte” det formelle ræs af retsskaffenhed og skjulte sin sande identitet.

Taktikken bestemmes af styrkeforholdet mellem modstående poler. Dette styrkeforhold vurderede Tvind til ekstrem ugunst for sig selv i forhold til den borgerlige modstander. Derfor besluttede man sig til en ekstrem - taktisk - tilpasning. Økonomisk afhængighed fremmer ikke kærligheden, men nødvendiggør at man foregiver den. Ingen politiker er reaktionær nok til at undgå Tvinds taktiske kærlighed. Først når styrkeforholdet vurderes radikalt ændret til fordel for Tvind droppes kærligheden og borgerskabet får den at føle, gøres til genstand for et ubesmittet systemovervindende revolutionært had. Men indtil da må man holde ud og øge sine menneskelige og materielle ressourcer. Man omgår altså sin modstander, viser samtykke, alt imens man i det skjulte modarbejder ham. Derfor kalder jeg Tvinds vej til revolutionen for „omgåelsesstrategien”.

Tvinds forbillede er den trojanske hest, som lukkes inden for de fjendtlige mure. Den skal vokse sig stor og stærk for at kunne gemme flest mulige revolutionære soldater i sin mave. På et givet signal - f.eks. en ekstrem krisesituation - forlader de skjulestedet og stormer den fjendtlige fæstning. I mellemtiden får soldaterne at vide, at kun i den tvind-trojanske hests mave har de det rigtig godt.

Men hesten har forlængst aborteret - og kunne ikke andet. Alene den økonomiske faktor, afhængigheden af staten, har dømt forsøget til at mislykkes. Hesten er død, men evnen til at lokke folk ind i dens fordærvede indvolde lever uanfægtet videre. Den tvind-revolutionære gæst har gjort regning uden sin borgerlige vært: han vil se konkrete resultater. Den taktiske tilpasning bliver til en virkelig tilpasning. Mål og midler skilles ad, fjerner sig fra hinanden. Man knokler og knokler og venter ikke engang på Godot. På den økonomiske bindings og nu også på integrationens præmisser, når man naturligtvis aldrig sit revolutionære mål. Målet degenererer til en myte som kun ét sted antager konkret virkelighed: i Tvindernes hjerner. For at kunne holde ud er det nødvendigt at tro man er på vej, analogt med religiøse projektioner, der får folk til at acceptere den jordiske elendighed i forventning om en fremtidig retfærdighed i himlen.

Lærernes lønninger realiseres gennem tilførelsen af ny elever. Man måtte skabe en bredt anlagt goodwill i befolkningen for at sikre denne tilførsel. Derfor skinner solen altid på Tvind, den skal altid skinne. Trods Tvindpædagogikkens erklærede hensigt, at opdrage til hensynsfuldhed og venlighed, har den økonomiske binding gjort venligheden til en programmeret maske udadtil. Angsten over for offentligheden antager paranoide former. Internt bliver især journalister gjort til farlige monstre der bekæmpes med latterliggørelse og skrækkampagner. Tvinds holdning til offentligheden har altid været et fupnummer, hvor alt og alle blev bedraget.

Men Tvindrevolutionens taktisk bestemte alliance med modstanderen, borgerligheden, som så at sige skal financiere sin egen undergang, har fået de værste følger indadtil, over for eleverne. Disse repræsenterer for ledelsen - reelt eller potentielt - et stykke borgerlig offentlighed, eller springbrættet til denne, og dermed en fare for den hemmelige revolution og dens økonomiske grundlag. Så længe elevernes absolutte loyalitet ikke synes garanteret, fremstår de for ledelsen som en fare for sikkerheden. Derfor fornægter Tvind sin sande identitet også over for dem. Selv-fornægtelsen er øget i takt

med ekspansionen, og til sidst er foruden elever også de „menige” lærere henvist til troen på at der – glem alt det onde – ligger noget godt bagved, i det mindste et godt „princip”.

For at få eleverne til at gå gennem nåleøjet uden at kende kamelen benytter man sig af forskellige metoder, lige fra flittig brug af latterliggørelse af statslige organer og deres repræsentanter (internt) til moralsk afpresning over for kritikere med påstanden om at skolerne bliver lukket hvis kritikken fastholdes. Er eleverne endelig bragt på højde med alliancens krav, så er der råd til at opføre skuespil for borgerskabet, især dets beføjede repræsentanter: se her, vi er slet ikke farlige for jer, vi er ordentlige, renlige, flittigt arbejdende, sparsommelige og alligevel velnærede og sunde. Vi vil ingenting, vi vil bare have lov til at undersøge nogle ting, have lov til at gøre det i fællesskab. – Men i modsætning til det almindelig kendte borgerlige teater betaler man i det tvindske teater først ved udgangen.

Er forestillingen gået rigtig godt er der feststemning blandt Tvindfolket med den let infantile grundtone: Gud, hvor vi dog snød dem! Det borgerlige porcelæn med resterne fra stegen bliver ryddet til side, og påny stiller man blik tallerkenerne med havregryn på bordet. Alt er godt, alt er tvindsk igen. Og man har igen lært meget. Skulle der være nogen der har fået dårlig smag i munden og ideologisk mavepine, så hjælpes man af fællesskabets specielle terapeutiske rensemetode: fællessang og klapsalver.

Det er selve Tvinds åbne og varme fællesskab, som de selv forstår det. Forholdet har noget skizofrent over sig som præger aktørernes bevidsthed. Man siger et, men mener noget andet, praktiserer dobbelttænkning. Ansvarer derfor ligger hos ledelsen med dens „revolutionære” pædagogiske genveje til revolutionen.

Alle Tvindelevers aktiviteter må tilpasses denne taktik, som bevillingerne dikterer. Alle handlinger, individuelle som kollektive må nøje overvejes og godkendes. Alt som kan tyde på en revolutionær forandringsvilje må undgås og om nødvendigt undertrykkes. Den politiske og økonomiske alliance fremprovokerer et internt miljø med stærkt konspirative tendenser. Antikapitalistisk indstillede, men politisk umodne elever tager det som udtryk for at Tvind truer borgerligheden, og deres loyalitet over for Tvind er dermed velmotiveret. De handler ud fra hvad de tror Tvind er.

Omgåelsesstrategiens absurditet fremgår alene af, at den umuliggør en relevant politisering, at den forhindrer at eleverne når til en rationel politisk erkendelse. Generelt når hverken lærere eller elever ud over en stærk følelsesladet, moralsk indignation over de sociale tilstande, eller rettere deres egne illusioner om disse. Denne strategi nødvendiggør en stærk og uafhængig ledelse og umuliggør samtidig at man vedkender sig den. Hvordan skulle man kunne forklare sammenhængen over for f.eks. en HF-studerende, som er kommet på baggrund af rejsebrochurer? En ærlig diskussion om mål og midler er på forhånd udelukket. Elever der fornemmer at nogle er mere lige end andre på Tvind har kun én mulighed for at kunne blive: de er henvist til troen på ledelsens politiske kompetance og revolutionære vilje.

Man fører end ikke egentlige politiske diskussioner. En politisk diskussion indebærer risikoen for en kritisk vurdering af Tvinds egne aktiviteter. En sådan kritik kan anfægte den ledende juntas monopol på overordnede dispositioner og politiske duelighed. Dette monopol forsvares af kernen, ikke så meget fordi den består af magtsyge bavianer, men som en direkte konsekvens af omgåelsesstrategien, som er et ufravigeligt element i deres politiske selvforståelse, deres grundlag: Tvinds grundlag!

Det springende punkt i dilemmaet er for mig adskillelsen af mål og midler, mellem ledelse og elev. Den af Marcuse inspirerede ufrivillige identitetsudskiftning var et byggeelement, Maos erkendelsestrin et andet og den borgerlige alliance et tredje til rejsning af en kinesisk mur mellem basis og overbygning på alle niveauer. I det følgende fortælles mere om befæstningen af denne mur.

Den skjulte organisationsmodel

Idet foregående kom jeg ind på, at en Tvinder er en „revolutionær” som skal fungere efter et for ham ukendt program. I det følgende vil jeg sige noget om de organisatoriske normer, som skal sikre Tvindpartiets eksistens og fremgang.

Tvinds organisatoriske forbillede er den „demokratiske centralisme” i sin Mao-Stalinistiske degenererede form. I statutterne for Kinas Kommunistiske Parti læser man under artikel 4: „Et medlems prøveperiode i partiet kan højst vare 2 år. Under iagttagelsesperioden har medlemmet ingen stem-

meret og ingen ret til at vælge eller blive valgt. Medlemmer hvis revolutionære vilje er stærkt svækket, og som trods gentagne opdragelsesforsøg ikke gør fremskridt, kan overtales til at trække sig ud af partiet". Som bekendt skal Tvindlærere også senest efter en 2-årig periode med mangelfulde rettigheder vælge mellem Tvind for livet eller ud!

Den demokratiske centralisme er det organisatoriske udtryk for en bestemt revolutionsteori, der opererer med nødvendigheden af et revolutionært arbejderparti. Program, parti og organisation er uadskillige elementer af en helhed, et element har kun berettigelse i kraft af de andre. Medlemskab er baseret på tilslutning til såvel program som organisation, og alle medlemmer handler og arbejder derfor inden for en fælles forståelsesramme.

I modsætning til den demokratiske centralisme i sin oprindelige leninistiske udformning tillader den Mao-Stalinistiske variant ikke et levende internt demokrati. Retten til kollektivt organiseret og fremført kritik, retten til fraktioner findes ikke. Beslutninger træffes ved „demokratisk rådslagning". Derimod har den enkelte både retten og endda pligten til kritik. Den enkeltes pligt til kritik er en ret, som styrker ledelsen og virker konkret som sindelagskontrol. Kritikerne føler sig - ligesom Palle alene i verden, og er det også. Han alene mod Tvindmaskinen. Denne organisatoriske norm har en præventiv virkning, man øver sig i selvcensur og selvundertrykkelse. Vover man alligevel at fremføre kritik, så er det nok en selv der er noget i vejen med, der er jo ikke andre der kritiserer. Ved hjælp af fællesmødet bliver der gravet i kritikken, og de andre skal nok finde ud af, at der også før har været noget i vejen med en. Hvorfor kommer man først nu med sin kritik? Man har altså i lang tid været fuld af løgn, ja nok altid, været usolidarisk og i det hele taget et dumt svin. Da en regulær seriøs kritik er farlig for den der fremfører den, han står til afklapsning på fællesmødet, vil han, da han jo alligevel har pligt til at kritisere, vælge at gøre det ufarligt, undgå at mime noget væsentligt. Den tvindske kritik/selvkritik er ritualiserede disciplinøvelser uden egentlig substans.

Demokratisk indrettede organisationer træffer deres beslutninger ved hjælp af regulære afstemninger. Dette er rationelt, da beslutninger skal træffes på trods af forskellige meninger, som proces i en åben diskussion.

Anderledes på Tvind. Her ordner man sine sager ved hjælp af den „demokratiske rådslagning". Denne „kammeratlige rådslagning" skal føre til total enighed, som kun kan blive fiktiv og skjule de reelt eksisterende modsætninger. Også enigheds-princippet er udelukkende til ledelsens fordel. Godt nok kan den enkelte føle sig stærk som enig blandt enige, men da enigheden kun er fiktiv mangler hans tryghed et reelt grundlag. Enigheden kan dernæst kun fungere på den laveste fællesnævner, alle skal kunne være med, da kvalitative forskelle ikke tillades. Dermed forhindres kvalitative fremskridt, alle Tvinds fremskridt er derfor kvantitative. Ledelsen har skabt en ensrettet masse, som er nemmere at styre end en samling individer med selvstændige opfattelser.

Den tvindske enighed har gjort Tvind til en - menighed. At Tvind internt påberåber sig den demokratiske centralisme er endnu et indicium for karakteriseringen af Tvind som parti. Men for det første er Tvind ikke et revolutionært arbejderparti, og for det andet er man ikke parat til at indrømme andet end almindeligheder som „vi er fælles om nogle skoler", „vi er politiske kammerater i den forstand at ..."

Men selvom man skulle synes at den demokratiske centralisme er en legitim organisatorisk model for Tvindskolerne, lider Tvinderne - i lighed med mange andre maoistiske grupper - af den fejltagelse, at de også eksternt (dvs. over for kandidatmedlemmer, eleverne) bringer den demokratiske centralismes organisatoriske normer i anvendelse. Deri består Tvindkollektivismens falskhed.

Nulstillingen — pyramidens top

Produktionen af Tvindmennesket har som før beskrevet som forudsætning identitetsudskiftningen, lærernes bevidste bestræbelse på at „eleven gør op med sin fortid". Dette opgør har for manges vedkommende mere karakter af et opgør med deres forældre end med kapitalismen. Omgåelsesstrategien er det overordnede begreb, der styrer dette „oprør". Nogle forældre kan bruges. Generelt afvikles venner og tidligere omgangskreds, tidligere politisk arbejde osv. Mange mister deres økonomiske selvstændighed. Den sociale nulstilling er en konsekvens af kravet om at „begynde forfra". Kravets teoretiske grundlag er især hentet tre steder som jeg har søgt at analysere:

1. den af Marcuse inspirerede revolutionsmodel, hans „nye menneske” med en (biologisk) inderliggjort behovsstruktur med antikapitalistisk fortegn. Marcuses „radikale omvurdering af værdierne” er programmet,

2. udviklingspædagogikken som bygger på Maos rids af erkendelsesprocessen, som i sin afgørende begyndelsesfase søger at reducere mennesket til det sanselige plan og resulterer i elevernes bevidsthedsmæssige invalidering,

3. den af partisanromantik inspirerede, men dog primært økonomisk begrundede omgængelsesstrategi, som bestemmer elevens informationsniveau, da han repræsenterer en risiko for „sikkerheden”.

Alle tre punkter taler for elevens nulstilling og nødvendiggør manipulationen.

Dette *sammenfald af politisk/pædagogisk teori og økonomi* er bestemmende for Tvinds generelle karakter og nulstillingen af eleverne. Den organisatoriske struktur sikrer fastholdelsen af denne karakter.

Dette er Tvinds egentlige rammer, som eleven „tilslutter sig”. Et Tvindophold inden for disse rammer er kun muligt på grundlag af blind tillid og underkastelse. Det er ikke længere muligt fornuftigt, dvs. politisk, at argumentere for målsætningen. Spørgsmål som: „Er I revolutionære, og ønsker I den sociale revolution?” bliver konsekvent afvist under henvisning til de formelle rammer. Med den „pædagogiske” selvforståelse (den fasedelte erkendelsesproces etc.) gøres det med god, eller rettere dårlig grund og god samvittighed.

Den umulige formidling

Tvinds vej til socialisme benytter sig af nogle rammer som udelukker at den socialistiske målsætning formidles til den pædagogiske praksis. Pædagogikkens politiske bestemmelse fornægtes og herefter må den pædagogiske praksis begrundes i sig selv og sine egne værdinormer.

Først og fremmest skal man være en „god kammerat”. Hvad „en god kammerat” er for noget bestemmes af Tvind. En god kammerat kritiserer ikke Tvind, som jo vil socialisme. Kritiserer man alligevel, er man en „dårlig kammerat” og „objektivt” kontrarevolutionær osv.

Accepten af de „pædagogiske” normer er derfor det ufravigelige udgangspunkt for og krav til læreren og hans elev, en accept hvormed han udtrykker sin „gode vilje”. Viljen nemlig til at „gøre op”, til at „tage imod kritik”, til at ville „fremad”, til at ville „kollektivet”, til at ville „klassekamp”, til at „ville Tvind”. Det er denne gode vilje der er målestokken for loyaliteten med Tvind og derfor det afgørende kriterium for vurderingen af eleverne. Identiske handlinger vurderes forskelligt, alt efter vurderingen af den handlendes loyalitetsstatus.

Den „gode vilje” har sin nødvendige pendant i den moralske rigorisme. Således er det underkastelsen under de abstrakte moralske buds diktatur, der fungerer som kriterium for vurderingen af personer, og ikke personens handlinger. Eftersom det moralske sindelag er ulige vanskeligere at kontrollere end handlinger, er der behov for et redskab til sindelagskontrol. *Mens moralismen er Tvinds ideologiske, er kollektivismen det organisatoriske redskab til etableringen af det „korrekte” sindelag.*

Forskellen imellem overbygning (den politiske målsætning) og basis (den pædagogiske praksis) har en sådan karakter, at den nødvendige formidling overspringes. Overbygningen, som materialiserer sig i en lille ledende klike, kommer som sådan til at hvile på en basis (eleverne) som ikke kan nå den. Eftersom formidlingen mangler, er der ikke andet tilbage end at slå ind på to strategier i forsøget på at løfte basis op til overbygningens niveau:

1. den moralske rigorisme. som bliver til en appel om at identificere og solidarisere sig med overbygningen,

2. anvendelse af psykisk terror som et middel til, gennem individernes atomisering, at forhindre eller imødegå potentiel eller reel opposition i form af afvigende holdninger.

Terroren er det uomgængelige og nødvendige resultat af en ren, rigid moralisme, som ikke kan forenes med virkeligheden. Terroren er den gode viljes voldelige, uformidlede, konkrete indbrud i virkeligheden, idet den former virkeligheden efter sit formål, og ingen afvigelse kan længere påberåbe sig formidlingen, som ikke længere eksisterer i pædagogens hovede. Den herskende juntas absolutte frihed modsvares af den beherskedes angst og absolutte ufrihed. Kapitalismens reaktionære tendens til at opsplitte mennesker, denne af socialister altid bekæmpede „individernes atomisering” reetable-

res af terroren, idet den lukker den ind ad bagdøren. Angsten for terroren er dermed et konstitutivt moment ved Tvindmennesket.

Ingen kan i den permanente atmosfære af sindelagsterror føle sig sikker på ikke selv at blive det næste offer. Solidariseringer er kun vanskeligt mulige, da enhver solidarisk kollektivitet opfattes som et sammenrend af subversivt sindelag. At forsvare en anklaget medfører omgående at anklagen rettes mod en selv. Når alle abstrakt er lige for terroren, og ingen ved om han bliver det næste offer, så bliver forståelsen over for kammeraten, som er en potentiel stikker, en tvindsk livsnødvendighed: for at redde sig selv må man være stikker.

Der er ingen tvivl om, at Tvind har et „positivt” forhold til terroren. De ser sig selv stående i en revolutionær antiimperialistisk modstandskamp som legitimerer den, og – hvor der handles spildes der. Fysisk vold er stort set udelukket, den er for farlig for Tvind, dog er der eksempler på den. Tilbage bliver den psykiske vold, som til gengæld teknisk og metodisk er veludviklet indtil det terroristiske niveau. Dens klassespecifikke karakter fornægter sig ikke, den udspringer af lærergruppens sociale baggrund i småborgerskabet, hvor man ligesom ikke rigtig kan slå fra sig, men i stedet bliver selv-destruktive.

Følgende tildragelse i 1972 afslører ganske godt Tvindveteranens syge terroristiske hjerne, som den er *udsprunget af konflikten mellem kampen for en ny moral og kampen for et nyt samfund*: Historien handler om Lone, der rejste en kraftig kritik af arbejdet og blev støttet af enkelte på holdet. Veteranterne reagerede skarpt. En af dem skrev til de andre veteraner om en særlig ophidset situation:

„Vi (forlader hende) senere, vælger ikke at lade hende bryde sammen, ikke at smide hende ud.”

Ikke fordi de ville finde det forkert at lade Lone „bryde sammen”. Senere skriver veteranen:

„At vi ikke smed Lone ud, da hun begyndte sit beskidte spil med at hale folk ud af holdet, var fordi der stadig var nogle, der ville reagere og handle i sympati med Lone.” Og hele forsøget på at få Lone smidt ud er baseret på følgende interessante analyse:

„Det er muligt, at man ikke er enig i skolens rammer, og dette er naturligvis lovligt for enhver, men det er tegn på utidig dårlig omtanke, dersom man vil argumentere for forandring af skolens rammer ud fra en analyse, som er baseret på den modsætningernes kamp, som er opstået ud fra visse personers eventyrpolitik.

Det er muligt, at Lone mener at have udkæmpet en politisk kamp, men dette gør det næsten endnu mere snavset. Hvis vi går ud fra, at Lone ikke arbejdede for kapitalens interesser, så er det fandengalemig en fæl måde at rette fejl på hos de mennesker, som arbejder for det samme som en selv.

En ting er i hvert fald sikkert, veteranerne har ikke kæmpet en politisk kamp, men en kamp mod liberalismen og en kamp mod de resultater, som opstod af, at Lone ikke havde de nødvendige forudsætninger for at deltage i DRH.

Hvis vores kamp havde været politisk, havde vi nok fundet på at hælde Lone og Tore ud om natten efter de første tre dage, hvilket vi havde lejlighed til.”

Den rejsende Højskole er erklæret upolitisk, men dens emne er virkeligheden, som er politisk, og mens eleverne sanser og undersøger denne politiske virkelighed bliver de selv politiseret, – bliver altså dermed en del af virkeligheden, hvilket de åbenbart ikke var før!!

Den “modsatningernes kamp” som Lone baserer sin såkaldte „eventyrpolitik” på, er for veteranerne irrelevant på dette (upolitiske) trin. Den er tegn på at Lone „fører politik” ud fra sin egen (dvs. liberale) socialistiske (dvs. politiske) målsætning, hvilket er galt, da hun dermed allerede er en del af virkeligheden, som først kommer senere, mens de selv tager udgangspunkt i massernes liberale (uvirkelige) bevidsthedsniveau, hvis overvindelse for dem er en forudsætning for den senere tilsigtede (virkelige) politisering. Netop derfor er kampen mod Lone ikke politisk, men en kamp mod liberalismen, men da Lone samtidig anerkendes som socialist, så må hun beskyldes for „eventyrpolitik”, – og da liberale elever er det foretrukne, letteste opdragelsesmateriale (de er endnu ikke politiseret uvirkeligt), så har Lone – da hun jo er socialist, (dvs. virkelig) og derfor liberal, da det jo er for tidligt at være virkelig – ikke „de nødvendige forudsætninger for at deltage på DRH”. – De modsætninger som, ifølge veteranerne, er udgangspunktet for Lones kritik af skolerne, er, stadig ifølge veteranerne, fremkaldt af bl.a. Lones deltagelse på holdet, og på det grundlag kan kritik naturligvis ikke tillades (heller ikke forstås), da kritikken jo savner ethvert grundlag hvis Lone forsvinder eller standser sin kritik!

Som en tilføjelse til veteranens forskruede argument for at man valgte *ikke* at lade Lone bryde sammen, kan det nævnes at veteranerne rent faktisk *ikke kunne få Lone til* at bryde sammen! – Den gældende lovgivning tillader ikke, at elever på højskoler, seminarier, etc. smides ud, fordi man ikke kan lide dem, eller fordi de er blevet virkelige for tidligt. Uønskede skal derfor terroriseres ud, og også derfor bliver terroren en del af „pædagogikken”.

Om kollektivismen, dens ånd og teknik

Et progressivt kollektiv består af enkelte, selvstændige, forskellige individer, som forskelligheden til trods indgår i et interessefællesskab. Kollektivets frigørende virkning ligger netop i at det modvirker den foromtalte „individernes atomisering”. Et kollektivs mening kan kun være at styrke individet, især ved at give det en stærk basis for dets aktiviteter, ved at øge dets frihed. For dem der måske har glemt det: socialismens mål er individets frigørelse, intet andet! Det socialistiske kollektivs opgave er bl.a. udviklingen af stærke individer der kan arbejde i kollektive sammenhænge, dvs. sammenhænge der rækker længere end til det private, personlige plan, der også indbefatter det højere sociale og politiske niveau.

Måske har Tvind-initiativtagerne haft lignende forestillinger om kollektivet. Men den reelt eksisterende kollektivismen på Tvind er noget ganske andet. Den enkelte skal underkaste sig kollektivet og dets krav. Han skal ikke tænke selv, men fælles, skal opgive såkaldte privilegier og acceptere materielle betingelser, som indskrænker sig til et rent fysisk reproduktionsniveau plus the, tobak og fællessang. Han skal gøre fælles sag med et anliggende som unddrager sig hans kontrol, osv. osv.

Kun på tidspunkter med et tilpas indre såvel som ydre pres opnår den enkelte livsbetingelser, der bryder med dette mønster. Hvor meget den enkelte får „ud af” Tvind, eller hvor længe han holder Tvind ud, er primært bestemt af det generelle styrkeforhold mellem Tvind og Tvindmodstanden. På tidspunkter hvor Tvindledelsen føler sig særlig truet udefra, vil man slet ikke mere noget bestemt, så må deltagerne gøre lige akkurat hvad de har lyst til. For at undgå en demokratisering af Tvind laver man disse konjunkturbestemte liberaliseringer, opgiver hele hold af kandidatmedlemmer. Når krisen er overstået, vender man tilbage til det personlighedsudslettende „miljø af kærlighed og krav.”

Tvinds opfattelse af kollektivismen har tilskyndet dem til et rent aritmetisk forhold til sandheden. For én ting er at man følger (flertals-)beslutninger, en anden er hvad der er sandt. Begge ting, sandhed og flertal, kan følges ad, men behøver det ikke. Tvinds opfattelse kan kort beskrives som: „hundrede gode kammerater har også ret, når de tager fejl!” Denne holdning insisterer på kollektivets absolutte myndighed over den enkelte, uanset kvaliteten af dets beslutninger. Som en ledende veteran på mit hold udtrykte det under et kritisk fællesmøde: „Selvom vi rejser ad helvede til, bare vi gør det fælles ...” Den pågældende er i mellemtiden selv rejst, – ikke ad helvede til, men derimod fra Tvind.

De omstændigheder og metoder som bruges for at frembringe de hundredes såkaldte enighed tages ikke i betragtning, enighed er altid enighed, også selvom nogle er paralyseret af ren og skær angst. Det hele minder om Springers argument til forsvar for hans af 12 millioner læste Bild-Zeitung: „lort smager godt, 100 millioner fluer kan ikke tage fejl”.

Man kan også tænke på den russiske revolutionære Radeks svar til anklagedommeren under de stalinistiske Moskvaprocesser. Adspurgt om det var rigtigt som det var blevet påstået, at han, Radek, var blevet pint og tortureret under forhørerne, svarede han: „Nej, det er det ikke. Det er tværtimod mig, der gennem toenhalf måned har pint og undertrykt undersøgelsesdommeren, ved at jeg ikke kunne forstå anklagen for spionage og højforræderi”. Radeks sarkastiske svar hentyder til, at han ikke før havde kendt sig selv som spion og kontrarevolutionær. Det var en ny rolle som han først måtte lære!

Dette er en præcis analogi til Tvindpædagogikken. Den kritiske bliver beskyldt for at „pisse på de andre” etc., han skal blot lære en rolle som ikke er hans. Denne af lærerne bestemte rollefordeling sætter fra begyndelsen kritikeren i en defensiv position, han skal forsvare sig over for uberettigede massive anklager, og lærerne er fritaget for indholdsmæssigt at tage stilling til fremført kritik. Uanset hvilket argument der fremføres, kan det bestemmes som udslag af „egoisme”. Accepterer man påstanden om „egoisme” er man færdig og tilpasset, accepterer man ikke, bliver man ofret.

En holdning som: „jeg er kritisk, men vil loyalt samarbejde” er ikke mulig, den bekæmpes og forfølges. Tvind opstiller et „enten-eller” idet man foregiver at situationen på Tvind er en tilspidset klassekampssituation, hvor der skal vælges side. En slikpind kan i den forbindelse være udtryk for imperialism: du er ligeglad med de sultne! Købes slikpinden derimod efter fællesmødebeslutning er det ikke imperialism, men udtryk for det gode kammeratskab.

I et kortere kursusforløb er der behov for nogle syndebugke, i et længere forløb for flere. Tvind-systemets indre nødvendigheder skaber dette behov. Fællesmødets afklapsning af den kritiske forhindrer samtidig spontan solidaritet fra meningsfællers side. Støtter man den anklagede står man selv for tur. Bevidstheden om at man burde have støttet, men ikke formåede det, resulterer i en ulykkelig bevidsthed, en blanding af skyldfølelse og angst, og deraf følgende handlingslammelse. Men ikke nok med det. Tvindpædagogen kender sine „pappenheimere”. Metoden består i at „køre konflikter op”, der sætter pædagogen i stand til at finde frem til de potentielt kritiske kræfter. Kritikens udslettelse gennemløber tre faser, der er identiske med CIA-metoden: observer fjenden, isoler ham, likvider ham. Har den skeptiske overgivet sig for at slippe for likvideringen, måske efter flere dages bearbejdning, kommer det egentlige knockout: „nu siger du at du er enig med os, står på vores side, men det er ikke nok at du siger det. Der skal handling til for at overbevise os om, at du virkelig mener det du siger, du må vise det i praksis!”

Bedst viser han sit nye standpunkt ved at gå imod sine tidligere venner, dem han inderst inde stadig sympatiserer med. Dette ufrivillige krav om at „tage stilling” imod venner, smadrer ham fuldstændig og aldeles. Den nagende indre tvivl bekæmpes med slag mod en påstået ydre fjende. „de dårlige kammerater”. Det er denne indre psykiske konflikt, en konflikt som på dette niveau unddrager sig den handlendes kontrol, der resulterer i uhæmmet emotionel aggressivitet. Den smertefulde overgang til Tvinds standpunkt må nu opretholdes for enhver pris, da kun dette standpunkt gør fortsat ophold mulig. Den således omvendte har nu uafledeligt behov for at vise over for sig selv og „kammeraterne”, hvor fast i troen han er. Han bliver mere katolsk end paven, for ikke at udsætte sig for kritik fra ledelsens side, for ikke at blive beskyldt for at være „konfliktsky”, „liberal” eller ligefrem „blød”. Det er dette forhold der fremkalder nye Tvindianeres radikale emsighed, langt mere end det er deres unge alder. Deres løn er ledelsens anerkendelse og accepten som Tvindianer, en løn som ledelsen nu og da krydrer med overbærende ironi, når emsigheden antager alt for upolitiske former. Videre kan emsigheden resultere i groteske „pædagogiske” forholdsregler, der hvis de bliver kendt uden for Tvind – er en fare for Tvinds omdømme. Så bliver de omvendte personligt gjort ansvarlige for deres gerninger, bliver alligevel syndebugke.

En anden pædagogisk finesse, der ligesom den tvindske kærlighed kan henføres til den borgerlige socialisering, dvs. Tvindledelsens sociale baggrund, er den moralske forargelse. Den kommer i anvendelse i kritiske situationer især på fællesmøder, når holdet skal svejses sammen, skal bringes fremad. Vil den anklagede efter længere tid ikke vedkende sig sine synder, kan det være at en dygtig pædagog pludselig slår i bordet, gestikulerer og skriger: „Du pisser på os!”, „Du tænker kun på dig selv” etc. Dette fremføres med en kraft som ryster eleverne. Den trænede Tvindpædagog behersker teknikken virtuost og med koldt blod, selvom hovedet er nok så rødt. Et sådant emotionelt overfald, som den argumenterende kritiker intet middel har imod, er signal til fællesmødets moralske domsfældelse. Forargelsens metode blev introduceret af A. Petersen – selv borgerskabets barn, og metoden var alt for anvendelig for Tvindfamilien til at den kunne undgå at blive adopteret af denne.

Væsentlige dele af teknikken er hentet fra den borgerlige families socialiseringsmetoder: „Her er vi, hundrede kammerater, der elsker dig. Men du afviser vores kærlighed. Har du da ingen følelser? Du er umenneskelig, dit svin!” Vi elsker dig lige indtil du går din vej, eller du selv tager dig sammen til at elske os. Jeg har A. Petersens egne ord for at han betragter kærligheden som den strengeste straf. Er den enkeltes „illegitime” behov og interesser i konflikt med dette skolevæsens „atmosfære af kærlighed og krav”, så påtvinges han den kærlighed der overlader ham til sig selv og sin angst hvis han ikke afvikler sine behov og i stedet tager imod kærligheden i den ånd den er givet. Den enkelte tvinges bevidst ud i sin egen angst af det uhonorerede kærlighedskrav. Uafledelig skal han „tage stilling”, „vælge side”. Vælger han forkert, dvs. ikke er gruppekonform, får det ubehagelige konsekvenser. Men angsten er ikke bare et redskab i „opdragelsen”. Denne angst for at have de forkerte menin-

ger, de forkerte holdninger, for alene at blive sendt ud i ørkenen, for at være „liberal”, for at miste Tvindtroen, for måske alligevel at vise sig at være kontrarevolutionær hvis man forlader Tvind, for at blive Palle alene i verden, angsten for at blive angst, uanset hvilken form angsten antager, så er den eller den enkeltes uafklarede holdning til den – Tvindmaskinens energikilde. De følelsesmæssigt og intellektuelt mest udsatte individer søger at takle problemet med blind tro, overlever i en atmosfære af angst og fortrængning. Nogle elsker Tvind fordi Tvind har givet dem mulighed for at herske over andre, men andre elsker Tvind fordi Tvind fritager dem for at beherske sig selv (og deres angst).

Men lad os give ordet til en autoritet, som har et intimt kendskab til Tvinds terroristiske teknik: Amdi Mogens Petersen, som nævner en blandt flere løsningsmodeller for gruppekonflikter:

„B er en begavet, marxistisk kyndig bogorm. Studerer i sine forbandede bøger hele vejen til Afghanistan. Smides her ud efter en snak mellem alle om årsagerne, og må selv klare sig til Kabul, hvor gruppen aftaler at mødes igen. Han fortæller senere: Jeg var bange for menneskene, bange for natten, men jeg er vendt tilbage til gruppen med en oplevelse af dens nødvendighed.”!!

Afvisning og forpligtelse

I det foregående har jeg forsøgt at behandle nogle punkter, der efter min vurdering har dømt den tvindske revolution til at mislykkes.

Den sociale revolution er en historisk mulighed, som kun kan realiseres af bevidst handlende individer, der slutter sig sammen i store enheder. Den revolutionære er et individ med højt udviklet politisk bevidsthed.

Tvindpartiet valgte en vej til revolutionen der krævede en personlighedsudslettende „pædagogik”. Dens materielle grundlag var alliancen med borgerskabet og afhængigheden af statskassen. På disse betingelser var det umuligt at fremme og udvikle en revolutionær bevidsthed, idet den nødvendige formidling mellem mål og midler udelukkes. Men de revolutionære intentioner fastholdes alligevel og kan kun manipuleres frem. En relevant politisering erstattes med en rigid moralisme som fører direkte over i den psykiske terror. Det faktiske politiske indhold er underordnet moralismen, er en konsekvens af denne. Det afgørende redskab i manipulationen er Tvinds *negative kollektivism*. Forsøget på at manipulere sig til revolutionen, at lyve sig til sandheden, udelukker en reel demokratisk struktur, den forudsætter en stærk og af basis uafhængig ledelse som bevarer monoopolet på alle væsentlige initiativer. Herefter er personspørgsmålet, den siddende ledelses pædagogiske og politiske kvalifikationer og modenhed af væsentlig betydning. Denne ledelses centrale skikkelse er på det ide-mæssige plan A. Petersen, en radikaliseret småborger med alle dertil hørende skavanker. Impotensen over for kritik er kun en af dem.

Dette individ udviser alle kendetegn på den „omvendte” borgerlige intellektuelle, som er havnet „på den anden side af barrikaden”. Hans revolutionære offer skal modsvares af de andre „borgerliges” tilsvarende offer. Den borgerlige karriere skal erstattes med den „revolutionære” karriere, derfor skal hans ledende rolle både benægtes og bifaldes. Af mangel på en disponibel arbejderklasse må elever holde for, må blive den virkelige arbejderklassens surrogat. Men så snart en kritisk offentlighed retter søgelyset mod hans hemmelige „revolutionære” aktiviteter, bliver han – som den eneste på Tvind der har *det liberale privilegium* – sygemeldt ... og de resterende ledende kammerater er klar til at fjerne skydeskiven, mens de øvrige „pædagoger” mest af alt ligner hovedpersonen i Bertold Brechts „Huslæreren”, som for at kunne opretholde sin eksistens som pædagog kastrerer sig selv og derved opnår „den højeste kvalifikation af alle! Har I ikke for stedse tilintetgjort opsætsigheden i jer selv, sat pligten over alt? For fremtiden kan intet privatliv afholde jer fra at forme mennesker i jeres billede. Kan man gå længere? Pligten er gjort. Alt tegner lykkeligt.” Han udråbes som pædagogisk geni og får alle ønskede anbefalinger.

Institutionaliseringen af Petersen & Co’s ideer i Tvindskolerne har en egendynamik, som vennerne selv ikke er herrer over. Denne proces betyder en nødvendig forskydning fra indhold til form, og dernæst fører den til ændringer på det personelle plan, hvor de mere administrativt-merkantile talenter rykker i forgrunden. Fra at være et redskab til et bestemt formål, bliver redskabet, Tvindskolerne, selve målet. De har dermed mistet deres hensigtsmæssighed, da de ud over sig selv ingen hensigt har.

Tvindskolernes oprindelige revolutionære utålmodighed er nu slået om i sit tilsyneladende modstykke: den opportunistiske utålmodighed. Nu kan det ikke gå stærkt nok med at tilpasse sig. Denne vej fra ekstrem sekterisme til ekstrem tilpasning er netop så nem, da den kun er vejen fra et ekstrem til et andet. Hvad der overlever på denne rejse er kynismen.

For at overleve kaster man sig ud i økonomiske dispositioner, der er en Bonde Nielsen værdig. Kurser og skoletilbud kastes på uddannelsesmarkedet med et idégrundlag der passende kan beskrives med formelen: „hvad der kan sælges som dagens tilbud”. Og bliver forholdene for vanskelige på hjemmemarkedet, så er udflytningen til oversøiske områder allerede forberedt.

Der må gøres op med den udbredte illusion på venstrefløjen, at bare det er kollektivt, så er det godt. Fascistiske bander og indremissionske grupper er også kollektiver. Tvinds selvtilstrækkelige, bornerte kollektiv, hvor ordet „vi” bliver betragtet som det stærkeste ord der findes, fortjener kun en betegnelse som venstrefløjen burde tilegne sig: *det negative kollektiv*.

Venstrefløjens behov for at kunne pege på andet end programmer, som udtrykker „længslen efter det socialistiske fædreland”, har fået nogle til at pege på Sovjet, andre på Kina og Albanien, mens en stor del af den såkaldte „udogmatisk” venstrefløj har peget på Tvind – og også er blevet snydt. Mens lugten af terroren begynder at brede sig og de opdager deres rolle som bedragne bedragere, skynder de sig at blive mere „differentierede” over for Tvind, men slår også samtidig løs på de ubehagelige budbringere. Denne lugt af terror giver også Tvinds socialdemokratiske venner kolde fødder, mens Tvind selv har fået ømme tæer: den sten de har løftet mod borgerskabet, er forlængst faldet ned på deres egne fødder.

Dermed tilhører også Tvindinitiativtagerne „generationen med de tabte visioner”, hvis revolutionære utålmodighed førte lukt ud i revolutionære illusioner. Illusionerne brast, men Tvind består. Det gør Tvinds opportuniste også, også uden for Tvind: takket være den er store dele af venstrefløjen i færd med at dumpe på holdningen til Tvind.

Flertallet af Tvinderne er antikapitalistisk motiveret, og mange af dem forbinder motivationen med en socialistisk målsætning. Dette giver venstrefløjen en speciel forpligtelse til at holde Tvind fast på denne målsætning, og kun vores klare politiske stillingtagen kan løse problemet Tvind radikalt og positivt.

De politiske forudsætninger for denne løsning er opgivelsen af omgåelsesstrategien og en reel åbning mod arbejderbevægelsen og venstrefløjen. Partitanken må droppes og Tvind må indgå i en bred antikapitalistisk kamp med hovedvægt på det frontafsnit der hedder uddannelsessektoren. Hvad Tvinds program herefter bliver, skal formuleres åbent, ikke bevares skjult, – hvilket i øvrigt også var intentionen på Det gamle Tvind.

De organisatoriske-personelle forudsætninger for problemets løsning er: Juntaen smides på porten. Der indføres reelle demokratiske strukturer og omgangsformer. Ingen døre er lukkede. Beslutninger tages ved hjælp af afstemninger. Mindretal mister ingen rettigheder. Frihed er ikke andet end „de anderledes tænkendes frihed”. Dette sikrer kvalitative fremskridt, såvel individuelt som kollektivt.

De ansatte lærere skal være fagligt kvalificerede. Det er ikke nødvendigt at alle er socialister, ligeså lidt som alle socialister behøver være enige.

Et passende startskud til den nødvendige forandring af Tvind kunne være et enhedsinitiativ fra den venstrefløj, hvis rolle har været den fraværende tabers.